

Organizacija za Bezbednost i Saradnju u Evropi

MISIJA NA KOSOVU

DEPARTMENT ZA MONITORISANJE

Sekcija za Monitorisanje Pravnog Sistema

Mesečni Izveštaj – Decembar 2007

Greške u prevodu Krivičnog Zakona Kosova krše načelo pravne sigurnosti i mogu rezultirati kršenjem principa zakonitosti

Misija OEBS-a na Kosovu je zabrinuta da greške u Albanskom prevodu Privremenog Krivičnog Zakona Kosova (“Krivični Zakon”),¹ krše pravo pravne sigurnosti i mogu rezultirati kršenjem principa zakonitosti.

Zakonske odredbe koje interferišu sa individualnim pravima moraju biti na adekvatan način dostupne i formulisane sa dovoljnom preciznošću da bi omogućile osobama da pravilno regulišu njihovo ponašanje. U skladu sa Evropskim Sudom o Ljudskim Pravima, zakonske odredbe koje sadrže krivična dela moraju biti napisane tako da osoba može po izražaju zakonske odredbe i, ako je to potrebno, uz asistenciju sudskog prevodioca da sazna koje radnje i propusti ga mogu učiniti pravno odgovornim.²

Međutim, OEBS je uočio instance gde je Albanski prevod Krivičnog Zakona različit od Engleske verzije, koje preovladava u slučaju konflikta:³

Član 297(1) Krivičnog Zakona kažnjava “svakog ko krši zakon o javnom saobraćaju i ugrožava javni saobraćaj, ljudski život ili imovinu u velikoj meri i na taj način dovodi [...] materijalnu štetu koje prelazi 15,000 eura [...].” Albanska verzija kaže “1,000 eura”. (naglasak dodat)⁴

Član 208(3) Krivičnog Zakona, u Engleskoj verziji, navodi otežavajuću kaznu za delo “zajednički život sa osobom ispod šesnaest godina, u vanbračnoj zajednici” ukoliko je delo počinjeno protiv osobe “starosti ispod četrnaest godina.” Albanska verzija kaže “starosti ispod *šesnaest godina*” (naglasak dodat).⁵

Engleska verzija Krivičnog Zakona⁶ je autoritativna⁷ i krivični postupci se mogu sprovesti na Engleskom jeziku.⁸ U svakom slučaju, može se očekivati da će se

---

¹ UNMIK Regulacija Br. 2003/25 Privremenog Krivičnog Zakona Kosova, proglašenog 6. Jul 2003.

² Vidi Evropsku Konvenciju o Ljudskim Pravima, *Kokinakis v. Greece*, 14307/88, Presuda, 25. Maj 1993.

³ Član 356 Krivičnog Zakona.

⁴ Ukoliko se sudija osloni na Albansku verziju odredbe, on/ona može osuditi optuženog za nanošenje štete od samo 1.000 Eura. Ovakva odluka bi prekršila principe zakonitosti zato što Engleska verzija kažnjava jedino one koji su naneli štetu koja prelazi 15.000 Eura.

⁵ U Albanskoj verziji člana 208 nema razlike između paragrafa 1 i 3, pošto se u oba kaže šesnaest godina kao starost žrtve. Ovo čini nejasnim koju kaznu (pod paragrafom 1 ili 3) sudija treba da primeni.

⁶ Zatim, OEBS je zabrinut zbog netačnog Albanskog prevoda nekih odredbi Kosovskog Privremenog Zakona o Krivičnom Postupku (proglašenog UNMIK-ovim Pravilnikom Br. 200326, 6. Jul 2003 (“Zakon o Krivičnom Postupku”). Na primer, član 306(5) Zakona o Krivičnom Postupku u Engleskoj verziji kaže da veće od troje sudija treba da “uvidi” da li i dalje postoje razlozi za pritvor. Albanska verzija kaže da veće od troje sudija treba da “observiše” *ex officio* da li i dalje postoje uslovi za pritvor. Zatim, član 306(4) kaže da sud treba da odluci “odmah” i ne kasnije od 48 sati. Reč “odmah” se ne pojavljuje u Albanskoj verziji.

⁷ U skladu sa članom 356 Krivičnog Zakona, “Engleska, Albanska i Srpska verzija pomenutog zakona su autentične.. U slučaju konflikta treba koristiti Englesku verziju.”

⁸ Član 15(1) Zakona o Krivičnom Postupku.

stanovnici Kosova osloniti samo na Albansku ili Srpsku⁹ verziju zakona pošto je to njihov primarni jezik. Pošto lokalni sudovi i tužilaštva često nemaju prevodioce za Engleski, Albanski i Srpski jezik od njih se ne može očekivati da reše konflikte prevoda.

Ukratko, ove greške u prevodenju ne stvaraju samo pravnu nesigurnost nego takodje mogu dovesti do nejednakog tretiranja¹⁰ kršenja principa zakonitosti.¹¹

U svetlu gore navedenog, OEBS preporučuje da:

- Relevantne vlasti u UNMIK-u odgovorne za objavljivanje UNMIK-ovog Službenog Glasnika treba da osiguraju da Albanski i Srpski prevod Krivičnog Zakona i Zakona o Krivičnom Postupku tačno odgovaraju službenoj Engleskoj verziji.
- Sudije i tužioci treba da koriste Englesku verziju člana 297(1) i 208(3) Krivičnog Zakona dok se Albanski prevod zakona ne ispravi.

Parnični sudovi propuštaju da pregledaju *ex officio* njihovu nadležnost u skladu sa pravnim zahtevima

OEBS je zabrinut da su parnični sudovi na Kosovu povremeno propuštali da pregledaju njihovu nadležnost *ex officio* u slučajevima gde Posebno Veće Vrhovnog Suda Kosova o pitanjima Kosovske Poverilačke Agencije (“Posebno Veće”) ima primarnu ili ekskluzivnu nadležnost. Ovo ne samo da krši domaći proceduralni zakon nego takođe može kršiti pravo saslušanja od stane tribunala ustanovljenim zakonom.¹²

Pod primenjivim zakonom o parničnoj proceduri, “[o]dmah nakon primanja podnesaka, sud treba *ex officio* da ustanovi dali je kompetentan da sudi određeni slučaj [...]”¹³

“Kada za vreme procedure sud ustanovi da slučaj ne pada pod nadležnost suda [...], nego pod nadležnost nekog drugog domaćeg ili stranog tela treba da proglasi sebe nenadležnim, da poništi već preduzete radnje u procesu i da odbaci tužbe.”¹⁴ Kada jednom sud sebe proglasi nenadležnim treba da dodeli slučaj nadležnom sudu ili telu.¹⁵

---

⁹ Srpski prevod svih opisanih odredbi je tačan međutim, OEBS ne može da isključi postojanje grešaka u srpskom prevodu Krivičnog Zakona ili Zakona o Krivičnom Postupku.

¹⁰ U zavisnosti dali se optuženom sudi u sudu u kojem se govori Engleski, Srpski ili Albanski mogu se primeniti različite materijalne i proceduralne odredbe.

¹¹ Vidi, na primer, futnotu 2.

¹² Vidi član 14(1) Međunarodne Konvencije o Civilnim i Političkim Pravima i član 6(1) Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima.

¹³ “Procena nadležnosti je urađena na osnovu broja optužbi i činjenica znanih sudu.” Vidi član 15 (1) i (2) Zakona o Parničnom Postupku (Službeni Glasnik 4/77 i njegove subsekvantne izmene). Dalje, za vreme procesa sud, *ex officio* treba da obrati pažnju da li rešavanje slučaja potpada pod nadležnost tog suda. Vidi član 16(1) Zakona o Parničnom Postupku.

¹⁴ Član 16(2) Zakona o Parničnom Postupku. U skladu sa članom 354(2)(3) Zakona o Parničnom Postupku činjenica da je rešenje doneto u slučaju za koji je sud nenadležan je materijalno kršenje procedure i dobra osnova za žalbu protiv tog rešenja.

¹⁵ Član 21(1) Zakona o Parničnom Postupku.

UNMIK Regulacija Br. 2002/13, O Osnivanju Posebnog Veća Vrhovnog Suda Kosova o Pitanjima Kosovske Poverilačke Agencije naglašava u Sekciji 4.1 primarnu nadležnost Posebnog Veća. Ovo uključuje tužbe donete protiv preduzeća ili korporacija koje se trenutno nalaze ili su se nalazile pod administrativnom nadležnošću Kosovske Poverilačke Agencije. Iako Posebno Veće može da referiše specifične tužbe bilo kojem sudu, koji ima potrebnu materijalnu nadležnost, “nijedan sud na Kosovu ne treba da sprovodi nadležnost nad tužbama koje uključuju materijalno pitanje opisano u Sekciji 4.1, osim ako se tužba referiše na to [...]”¹⁶

Uprkos ovih jasnih odredaba, sledeći slučajevi prikazuju propust sudova da na ispravan način procene svoju nadležnost i dodele slučaj kompetentnom telu.

U imovinskom sporu ispred jednog Opštinskog Suda protiv Društvenog Preduzeća pod administrativnom nadležnošću Kosovske Poverilačke Agencije, sud je na preliminarnom ročištu 21 Februara 2006 odlučio da nastavi slučaj bez prethodnog utvrđivanja svoje nadležnosti.¹⁷ Sud je zakazao prvo suđenje 7 Marta 2006 godine i doneo presudu 3 Maja 2006 godine.

U radnom sporu ispred jednog Opštinskog Suda protiv Javnog Preduzeća pod administrativnom nadležnošću Kosovske Poverilačke Agencije sud je održao četiri suđenja,¹⁸ a zatim je doneo presudu na koju je uložena žalba Okružnom Sudu, 22 Septembra 2005.¹⁹

U oba primera sudovi nisu ispravno procenili svoju nadležnost da bi prihvatili slučaj. Pošto obe parnice uključuju tužbe protiv preduzeća koja su pod administrativnom nadležnošću Kosovske Poverilačke Agencije, sudovi su trebali da odbace tužbe i da slučaj dodele Specijalnom Veću. Prihvatanjem slučajeva koji nisu u njihovoj nadležnosti sudovi su prekršili domaći zakon a moguće i međunarodne standarde o ljudskim pravima.²⁰

U svetlu gore navedenog, OEBS preporučuje da:

- Sudovi trebaju pažljivo da procene svoju nadležnost pre prihvatanja tužbi koje uključuju Društvena Preduzeća da bi se osigurali da ne prihvataju slučajeve koji pripadaju primarnoj ili ekskluzivnoj nadležnosti Posebnog Veća.
- Kosovski Sudski Institut treba da edukuje sudije o nadležnosti Posebnog Veća.

---

¹⁶ Sekcija 4.2 of UNMIK Regulacije Br. 2002/13, O Osnivanju Posebnog Veća Vrhovnog Suda Kosova u vezi Slučajeva Kosovsko Poverilačke Agencije, proglašenog 13 Juna 2002. U instancama gde je slučaj od strane Posebnog Veća prebačen lokalnom sudu, žalba na takvo rešenje može biti podneta samo Posebnom Veću. Vidi Sekciju 4.3, UNMIK Regulacija Br. 2002/13.

¹⁷ Istog dana sud je naredio da se Kosovsko Poverilačka Agencija obavesti u vezi slučaja.

¹⁸ Od 17 Januara 2005, 10 Februara 2005, 10 Mart 2005, i 4 Maj 2005.

¹⁹ Od 14 Januara 2008 slučaj je još uvek na žalbi.

²⁰ Vidi na primer, član 14(1) Međunarodne Konvencije o Civilnim i Političkim Pravima i član 6(1) Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima, kada Posebno Veće Vrhovnog Suda po svojoj diskreciji prebaci slučaj Opštinskom Sudu, nadležnost suda na žalbu se razlikuje. Ukoliko Posebno Veće ima primarnu nadležnost a prebacilo je slučaj Opštinskom Sudu onda samo Posebno Veće može da sasluša žalbu, ali kada lokalni sud ima primarnu nadležnost onda se stranka može žaliti Okružnom Sudu.